

VIHDIN
PERUSOPETUKSEN
OHJAUSSUUNNITELMA,
VUOSILUOKAT 1.-9.
ja laajennettu oppivelvollisuus 1.8.2021
lähtien

2025

Suositus

Oppilaanohjaajat:

Sari Marttila-Ojala

Tiina Tanninen

Maijaliisa Mertanen

Mervi Ketola

Krista Sköld

Airi Sundvall-Huhtinen ja Hanna Arvilommi /Valpas

Päivitys/ kevät 2025

Sisällysluettelo:

1. Oppilaanohjaus	2
2. OPH 2014 Hyvän ohjauksen kriteerit	3
3. Ohjauksen eettiset periaatteet	3
4. Oppilaanohjauksen resurssit 7.-9. luokilla	4
4.1. Ajalliset resurssit	4
4.2. Materiaaliset resurssit	4
4.3. Laadulliset resurssit	4
5. Ohjauksen käytännöt ja tehtäväjako peruskoulussa	5
5.1. Käytännöt ja tehtäväjako alakoulussa, vuosiluokat 1-6	5
5.2. Lisäksi erillistehtävät yläkoulussa	10
5.3. Opinto-ohjauksen järjestämistavat yläkoulussa	11
5.3.1. Luokkamuotoinen ohjaus	12
5.3.2. Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus	12
5.3.2.1. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus	13
5.3.3. Perhekeskeinen ohjaus	14
5.3.4. Suunnitelma työelämäntutustumisen järjestelyistä	14
6. Perusopetuksen OPS 2016: Tavoitteet	15
7. Työnjako ja viranomaisyhteistyö peruskoulussa	15
8. Nivelvaiheyhteistyö esiopetuksen, peruskoulun ja 2.asteen välillä	16
8.1. Esiopetuksesta alkuopetukseen	16
8.2. Alakoulusta yläkouluun	16
8.3. Nivelohjaus peruskoulusta toiselle asteelle ja laajennetun oppivelvollisuuden Valpas-seuranta	16
8.3.1. Valpas-toiminnan perusteita	17
8.3.2. Etsivän nuorisotyön rooli	18
9. Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7 -9	18
10. Tutkintokoulutukseen valmentava ja Opistovuosi –koulutukset	19
Liite 1 Perusopetuksen ohjauksen vuosikello	20

VIHDIN PERUSOPETUKSEN OHJAUSUUNNITELMA, VUOSILUOKAT 1.-9.

Ohjaussuunnitelma on työkalu, joka kehittyy vuosittain oppilaanohjauksen mukana.

1. OPPILAANOHJAUS

Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Ohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien ja kaikkien koulun toimijoiden kanssa. Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot. Ohjauksen vuosikello luo rungon yläkoulun ohjaustoiminnoille.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa luokanopettajan vastuulla yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvälmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Ohjaus mahdollistaa oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen sekä kannustetaan osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Pääpaino on opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, myönteisen minäkäsityksen kehittämisessä sekä vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista. Ohjauksella tuetaan vastuunottamista, sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Ohjauksella lisätään mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä sekä edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Vuosiluokilla 7-9 kehitetään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvälmiuksia sekä selkiytetään kunkin oppilaan jatko-opintosuunnitelmia. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Lisäksi selkiytetään yhdessä muiden oppiaineiden opettajien kanssa käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä tutustuvat peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa.

Oppimisympäristön kuvaus

Ohjauksen oppimisympäristön tulee olla kannustava, virikkeellinen ja turvallinen. Luokkatilassa tulee olla käytettävissä ajantasaista opetusteknologiaa ja muuta välineistöä.

Ne ovat erityisen tärkeitä ajantasaisen tiedon haussa esim. koulutus- ja ammattialoja käsiteltäessä sekä mm. ammatinvalintatestien ja oppilaitoshakujen teossa. Koulutusvaihtoehtoihin, työelämään ja ammatteihin tutustuminen vaatii myös koulun ulkopuolisten vierailijoiden ja asiantuntijoiden hyödyntämistä oppitunneilla. Oppilaille tulee antaa mahdollisuuksia tutustua jatko-opintoja

järjestäviin oppilaitoksiin, lähialueen yrityksiin ja työelämään vierailukäyntien ja työelämään tutustumisjaksojen avulla.

2. OPH 2023 HYVÄN OHJAUKSEN KRITERIT

Hyvän ohjauksen kriteerit on suositus ja työkalu, joka on laadittu ohjauksen laadun tukemiseen, kehittämiseen ja varmistamiseen perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Hyvän ohjauksen kriteerien tavoitteena on tukea ohjauksen monipuolista tarjontaa sekä varmistaa ohjauksen saatavuus tasa-arvoisesti ja laadukkaasti. Lisäksi ne tukevat ohjauksen toteutumista siten, että oppija saa aina tarvitessaan hyvää ohjausta. Ohjauksen merkitys korostuu siirtymävaiheissa, kuten koulutusasteelta toiselle siirryttäessä. Oppimis- ja toimintaympäristöt muuttuvat, ja jatkuvasta oppimisesta ja ohjauksesta on tullut yhä tärkeämpää. Ohjauksella on keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Hyvä ohjaus

- huomioi oppijan kokonaistilanteen
- on oppijälähtöistä ja vuorovaikutteista
- on saavutettavaa ja monikanavaista
- on monialaista yhteistyötä
- on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä
- tukee siirtymävaiheen yhteistyötä
- tukee urasuunnittelutaitoja
- edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvän ohjauksen toteuttamista tukevat ohjauksen suunnitelmallisuus, selkeä johtaminen sekä järjestelmällinen arviointi. Hyvän ohjauksen kriteerit ovat osana paikallista laatujärjestelmää ja sen toteutumista sekä toimivuutta tulee seurata säännöllisesti.

Ohjauksella on myös pitkän aikavälin yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ohjaus muun muassa vahvistaa työllisyyttä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Onnistuneella ohjauksella on merkittäviä, pitkän aikavälin vaikutuksia oppijoiden elämään parantuneiden oppimistaitojen, urasuunnittelutaitojen ja työelämätaitojen kautta.

3. OHJAUKSEN EETTISET PERIAATTEET

Ohjauksen peruseriaatteena on ohjattavan ihmisarvon kunnioittaminen, hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen. Keskeisiä periaatteita ovat:

- Ohjattavan itsemääräämisoikeus
- Luottamuksellisuus
- Totuudellisuus
- Riippumattomuus
- Ammattitaidon kehittäminen
- Yhteistyö
- Oma hyvinvointi

4. OPPILAANOHJAUKSEN RESURSSIT 7.- 9. luokilla

4.1. Ajalliset resurssit

Jotta ohjaussuunnitelman sisällöt, tavoitteet ja toimintatavat voidaan toteuttaa jokaisella koululla yhdenmukaisesti, yhtä oppilaanohjaajaa kohden tulisi olla korkeintaan 150 ohjattavaa (OAJ:n suositus). Tällä tavoin eri koulujen oppilaat ovat tasa-arvoisessa asemassa keskenään. Henkilökohtaiseen ohjaukseen tulee olla jokaisella koululla varattu oppilasmäärään suhteutettuna samat ajalliset resurssit. Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää oppilaanohjaajan saavutettavuutta koululla/etäyhteyksillä joka päivä. Oppilaanohjaaja on myös pääosin vastuussa koulun yhteyksien ylläpitämisestä toisen asteen oppilaitoksiin sekä omalta osaltaan myös työelämään ja yrityksiin. Tämä tulee huomioida ajallisissa resursseissa.

4.2. Materiaaliset resurssit

Oppilaanohjaajalla tulee olla koululla käytössään oma työhuone oppilaiden vastaanottoa ja henkilökohtaista ohjausta varten. Työhuoneen tulee sisältää Internet-yhteyksillä varustettu tietokone sekä oppilaitos- ja yrityselämän yhteyksien, että oppilaiden vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön ylläpitämiseksi. Samoin oppilaanohjaajalla tulee olla tätä tehtävää varten matkapuhelin työkäyttöön. Luokkamutoisia opinto-ohjauksen tunteja varten saatavilla pitää olla ajanmukaiset tieto- ja viestintätekniikan välineet. Tähän perustuu sekä yhteishaun että opiskeluun liittyvän tiedonhaun harjoittelu mm. Opintopolussa.

Ohjauksessa tulee olla käytössä ajanmukainen oppimateriaali, joka koostuu paitsi opinto-ohjauksen oppituntien aiheista, myös jokaisen muun perusopetuksen oppiaineen tulevaisuus- ja työelämäosiosta. Tämä tulee ottaa huomioon aineenopettajien materiaalihankinnoissa.

4.3. Laadulliset resurssit

Saavuttaakseen opinto-ohjaukselle asetut tavoitteet oppilaanohjaajille pitää mahdollistaa osallistuminen opiskelua, työelämää ja yhteiskuntaa koskeviin koulutuksiin ja yritys- sekä oppilaitosvierailuihin. Laadukkaaseen opinto-ohjaukseen sisältyy myös osallistuminen opiskeluhuollon toimintaan. Tämän vuoksi jokaisella koululla on säännöllisesti kokoontuva yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, jonka jäsenenä oppilaanohjaaja on. Pedagogisiin työryhmiin oppilaanohjaaja osallistuu tapauskohtaisesti.

5. OHJAUKSEN KÄYTÄNNÖT JA TEHTÄVÄJAKO PERUSKOULUSSA

5.1. Käytännöt ja tehtäväjako alakoulussa, vuosiluokat 1-6

Alakoulussa opinto-ohjaukselle ei ole merkitty erillistä resurssia, vaan luokanopettajat antavat ohjausta osana opetusta integroituna eri oppiaineisiin. Oppilaat harjoittelevat oppimisensa itsearvioimista koulukohtaisesti sovituin menetelmin.

Itsearviointi voi toimia pohjana oppilaan ja opettajan sekä vanhempien ja opettajan välisissä keskusteluissa. Oppimiskeskustelu käydään ensimmäisellä, toisella ja kolmannella luokalla marras-

tammikuun aikana, ja keskusteluissa painotetaan erityisesti oppilaan työskentelyn arviointia. Keskustelut käydään opettajan parhaaksi katsomalla ajalla. Pidetyt oppimiskeskustelut kirjataan näkyville Wilmaan.

Alakouluilla tavoitteet ovat oppimisen ja opiskelun ohjauksessa ja samalla henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Koulun ensimmäisillä luokilla onnistuneesti luotu vahva pohja opiskelulle ja oppilaan itsetunnolle, yhdessä huoltajien kanssa, vaikuttaa positiivisesti läpi koko peruskoulun. Ohjaussuunnitelmaan liittyy lisäksi pyrkimys kartoittaa oppilaan oppimistapoja, jolloin erilaiset oppijat voitaisiin huomioida eri oppiaineiden opetustilanteissa, opetusmetodeja valittaessa tai oppimisryhmiä muodostettaessa.

Ohjauksella on systeeminen luonne ja se on yhteinen tehtävä - ohjaus on subjektiivinen oikeus ja se toteutuu moniammatillisesti.

Ohjaus Vihdin alakouluissa toteutetaan perusopetuksen yhteydessä oppiaineisiin sisältyvänä kokonaisuutena. Ohjaus koostuu rehtorin, luokanopettajan, huoltajan, laaja-alaisen erityisopettajan, terveydenhoitajan ja muun henkilökunnan antamasta ohjauksesta.

Rehtori

- luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti
- osallistuu ohjauksen suunnitteluun
- järjestää huoltajailtoja tarvittaessa ja tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille
- osallistuu yhdessä luokanopettajan/ohjaajan ja huoltajien kanssa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen suunnitteluun
- johtaa oppilashuoltoryhmien työskentelyä sekä tiedottaa ryhmien työstä ja aikatauluista opettajille ja ohr-jäsenille
- varmistaa nivelvaiheissa yhdessä opettajien ja oppilashuoltoryhmien kanssa tarvittavan tiedon siirtymisen seuraaville toimijoille
- mahdollistaa koulun ja kodin välisen yhteistyön järjestämisen
- tukee koulukiusaamiseen puuttumista.

Koulusihteerin työnkuva oppilaan näkökulmasta

- auttaa oppilaita jokapäiväisissä asioissa (mm. kadonneet kännykät, myöhästyminen bussista, oppilaskaappien avainten luovutus jne.)
- hoitaa saapuvien ja lähtevien oppilaiden tietojen siirtoja ja eri asiakirjojen arkistointia
- hoitaa ja päivittää oppilashallintojärjestelmää
- avustaa oppilaita ja huoltajia Wilma-tunnusten käytössä
- hoitaa matkakorttiasioita
- kirjaa arvosanoja ja tulostaa todistuksia
- opastaa opettajia tilaustenteossa ja myös tekee oppikirja- ja tarviketilauksia
- toimii ns. kouluemäntänä erilaisten juoksevien asioiden käsittelyssä

- tapaturmailmoitusten teko ja huoltajien / oppilaan ohjeistaminen tapaturman sattuessa (vakuutus ja korvaukset)
- Varaa koulun sisällä tiloja ulkopuolisille koulupäivän aikana oppilastapaamisiin (sos.ohjaajat, nuorisoasema yms.)

Luokanopettaja

- on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta
- antaa yksilö- ja ryhmäohjausta painottuen ryhmäohjaukseen
- osallistuu tarvittaessa koulun oppilashuoltoryhmään
- seuraa, ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä rehtorin, muiden opettajien ja oppilashuoltoryhmän jäsenien kanssa
- tekee huoltajien kanssa yhteistyötä säännöllisesti
- ohjaa ja tukee oppilasta eri nivelvaiheissa (esiopetus -1.lk ja 6.lk -7.lk)
- huolehtii jokapäiväisestä koulunkäynnin sujumisesta ja yhteishengen luomisesta luokassa
- puuttuu luokassa ilmeneviin ongelmiin ja vie asian tarvittaessa eteenpäin.
- kontrolloi ja selvittää oppilaan poissaolojen syitä
- huolehtii opiskelutekniikoiden esittelystä ja ohjaamisesta sekä monipuolisesta opetuksesta
- testaa ja arvioi säännöllisesti oppilaiden opintomenestystä ja osaamista sanallisesti sekä arvosanoin
- tekee ennaltaehkäisevää ja korjaavaa työtä oppimiseen liittyvissä ongelmissa
- osallistuu ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen asiakirjojen laatimiseen yhteistyössä huoltajan, oppilaan sekä tarvittaessa erityisopettajan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa
- toteuttaa ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen turvin opiskelevien oppilaiden oppimissuunnitelmaa

Laaja-alainen erityisopettaja

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen ohessa. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Erityisopetus niveltyy oppilaan saamaan muuhun opetukseen. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen eri vaiheissa. Opetus on suunnitelmallista, tavoitteellista, joustavaa ja oppilaan tarpeet huomioivaa. Oppilasta tuetaan kokonaisvaltaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarkoituksena on tukea, ohjata ja opettaa niitä oppilaita, joilla on oppimisvaikeuksia yhdessä tai useammassa oppiaineessa tai sosiaalisissa taidoissa.

- osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön
- osallistuu koulun oppilashuoltoryhmän työhön
- antaa osa-aikaista erityisopetusta oppilaalle, jolla on tuen tarvetta oppimisessa tai koulunkäynnissä
- osallistuu tarvittaessa oppilaskohtaisten tukitoimien suunnitelman laatimiseen yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja luokanopettajan kanssa

- osallistuu oppilaskohtaista tukea tarvitsevien oppilaiden opinto-ohjauksen suunnitteluun yhdessä luokanopettajan ja huoltajan kanssa
- osallistuu nivelvaihepalaveriin

Kouluvalmentaja

- osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön
- toimii muun henkilöstön kanssa turvallisena aikuisena
- kohtaa ja kuuntelee oppilaita
- ennaltaehkäisee kiusaamista ja yksinjäämistä
- edistää yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä
- kehittää koulun kerho- ja harrastustoimintaa
- antaa tarvittaessa teho-ohjausta yksilö tai ryhmätapaamisissa

Kuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityön ammattilainen. Kuraattorin tehtävänä on tukea oppilaita heidän kasvussaan mahdollisimman varhain luontevasti kohdaten. On ihanteellista, jos oppilas saa sosiaaliseen elämään liittyviin pulmiinsa tukea ja ohjausta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuraattori käyttää monenlaisia työmenetelmiä, mm. yksilö-, pari- ja ryhmäkeskusteluita sekä perhetapaamisia. Perustyökaluna on kuunteleminen ja keskusteleminen.

Koulukuraattorin tehtävänä on myös koulun ja vanhempien kasvatustyön tukeminen. Työ perustuu opettajien ja vanhempien kanssa tehtävään aktiiviseen yhteistyöhön. Kuraattori auttaa ja tukee oppilasta hänen koulunkäyntiinsä ja elämäänsä liittyvissä asioissa sekä edistää oppilaan sosiaali- ja oikeusturvan toteutumista koulussa. Kuraattorin kanssa harjoitellaan kaveritaitoja, mielentaitoja ja tunnetaitoja.

Terveystenhoitaja

Terveystenhoitaja vastaa terveysneuvonnasta, rokotustoiminnasta sekä sairauksien ennaltaehkäisystä ja omahoidon opastamisesta. Terveystenhoitaja tarjoaa psykososiaalista tukea oppilaille ja perheille yhdessä muun opiskeluhuoltoyhteisön kanssa sekä edistää kouluyhteisön turvallisuutta ja on mukana koulun kriisityöryhmässä. Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Lisäkäynneillä voidaan perehtyä selvittelyä vaativiin asioihin sekä seurata terveys- ja hyvinvointitilannetta, kasvua ja kehitystä tai perheen tilannetta terveystarkastusten välillä.

Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto on terveystenhoitajan avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltä askarruttavista asioista.

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen monialaista opiskeluhuoltoa. Yhteistyötä tehdään opettajien, koulukuraattorien ja -psykologien kanssa sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhuollon työssä. Terveystenhoitaja tiedottaa kouluterveydenhuollon palveluista ja käytännöistä oppilaille, vanhemmille, opettajille ja muille yhteistyötahoille sekä edistää kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Tiivistetysti:

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä huoltajien ja muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Kouluterveydenhuoltoon ei kuulu oppilaiden sairaanhoito, mutta koulutapaturmat hoidetaan yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa.

Psykologi

Opiskeluhuollon psykologi on lapsen ja nuoren psyykkisen hyvinvoinnin sekä oppimisen psykologian asiantuntija. Psykologi osallistuu tarvittaessa ja pyydettyä oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin ja suunnitteluun oppimisen, psyykkisen kehityksen, itsesäätelyn haasteiden ja mielenterveyden näkökulmasta. Opiskeluhuollon psykologi ottaa pyydettyä ja tarvittaessa kantaa oppiaineen rajaamiseen, tarpeeseen vapauttaa oppilas tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä ja perusopetuksen järjestämiseen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite liittyen kykyyn opiskella toiminta-alueittain tai oppiaineittain sekä liittyen oppivelvollisuuteen. Psykologi voi lisäksi konsultoida pyydettyä ja tarvittaessa liittyen oppilaskohtaisen tulkitsemis- ja avustajapalvelun tarpeeseen terveydellisistä syistä. Opiskeluhuollon psykologi osallistuu tarvittaessa siirtymiin liittyvän tuen suunnitteluun. Psykologi huolehtii tarvittavasta tiedonsiirrosta psykologiyksikön sisällä. Psykologi osallistuu myös tarvittaessa opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtoon opetuksen järjestäjälle.

Koululääkäri

Koululääkäri on lasten ja nuorten fyysisen ja psyykkisen kasvun ja kehityksen sekä niiden pulmien lääketieteellinen asiantuntija. Terveystenhoitaja, psykologi tai kuraattori voi konsultoida lääkäriä, jos lääkärin asiantuntemusta oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimiseksi ja suunnittelemiseksi tarvitaan. Oppilaan hoitavalta lääkäriltä voi pyytää tarvittaessa kannanottoa tarpeeseen vapauttaa oppilas tilapäisesti oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä, perusopetuksen järjestämiseen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite sekä oppilaskohtaisen avustajapalvelun tarpeeseen.

Huoltaja

- on päävastuussa oppilaan kasvatuksesta ja oppivelvollisen lapsensa koulunkäynnin mahdollistamisesta
- huolehtii oppilaan oppivelvollisuuden suorittamisesta lapsensa 18-vuotispäivään asti
- on yhteydessä kouluun
- Koulun tiedottaminen tapahtuu pääasiassa wilman kautta. Wilman seuraaminen.

- osallistuu mahdollisuuksien mukaan koulun järjestämiin huoltajailtoihin ja tapahtumiin

Muu koulun henkilökunta (siivous- ja keittiöhenkilökunta, huoltomiehet ym.)

- tukee ja toteuttaa koulun kasvatustoimintaa
- henkilöstö on lähiaikuisina paikalla ohjaamassa, kun he havaitsevat oppilaiden tarpeen keskusteluun tai eteenpäin ohjaukseen
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön onnistumisesta
- siivous- ja keittiöhenkilökunta yhteistyössä oppilaanohjaajan kanssa mahdollistavat koulun sisäiset ttit 7.luokalla

Vihdin nuorisopalvelut

- kouluilla tehtävä nuorisotyö on lähtökohdiltaan ja taustoiltaan samanlaista kuin muissakin ympäristöissä toteutettu nuorisotyö
- ohjaustyön kulmakiviä ovat vapaaehtoisuus sekä nuoren aito kohtaaminen, kunnioittaminen ja kuuleminen
- nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia ja kasvattaa osallisuuden kokemusta
- nuorisotyössä nuori nähdään holistisen ihmiskäsityksen mukaisesti kokonaisuutena, jonka hyvinvointiin vaikuttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset asiat
- nuorisotyö on perusluonteeltaan nonformaalia ja helposti lähestyttävää
- kouluilla ja oppilaitoksissa luonteenomaisia toimintatapoja ovat esimerkiksi välituntitoiminnan järjestäminen ja ohjaaminen, luokkavierailut ja ryhmäytykset sekä 6.-9.luokallaisille pidettävät ennalta sovitut tuntikokonaisuudet.
- nuorisotyö keskittyy tukemaan nuoren elämänhallinnallisia ja sosiaalisia taitoja ja valmiuksia erilaisin menetelmin
- nuorisotyöhön kuuluu myös erityisnuorisotyö, jonka työote on kohdennetumpi ja sen pyrkimyksenä on tukea yksittäisiä nuoria sekä pienryhmiä

Ydintehtäviä ovat mm:

- yksilöiden ja ryhmien ohjaaminen toiminnallisesti ja kohdennetusti
- nuorten nonformaali kohtaaminen; keskustelu, tuki, kuuleminen, läsnäolo
- palveluohjaus (erityisesti erityisnuorisotyö)
- erilaiset työpajat, retket, tapahtumat

Ydintehtävien tarkkaa määrittelyä on vaikea tehdä, koska työn keskiössä on nuorten osallistaminen erilaisen toiminnan ideointiin, suunnitteluun ja toteutukseen. Toisin sanoen nuorisotyössä ei ole niin relevanttia mitä tehdään vaan miten se tehdään (osallistaen, kuullen ja kunnioittaen, nuorilähtöisesti). Nuorisotyölle on ominaista kyky reagoida toimintaympäristön muutoksiin tai yllättäviin nuorisokulttuurisiin ilmiöihin nopeasti.

5.2. Lisäksi erillistehtävät yläkoulussa

Oppilaanohjaaja

- tukee oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskeluvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- edistää oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä pyrkii ehkäisemään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä
- vastaa oppilaanohjauksen toteuttamisesta koulussa ja työelämäjaksoilla
- edistää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä
- vastaa nivelvaiheen ohjauksesta, esimerkiksi oppilaan siirtyessä toiselle asteelle

Luokanohjaaja

- on mukana ryhmäyttämisessä ja luomassa luokkaan yhteishenkeä
- jakaa tarpeellista informaatiota luokkaa opettaville opettajille ja huoltajille
- pitää luokan oppilaiden tiedot ajan tasalla ja seuraa luokan asioita Wilmassa
- toimii linkkinä kodin ja koulun välillä
- Seuraa luokkansa poissaoloja ja raportoi niistä oppilashuoltoryhmälle
- seuraa oman luokkansa oppilaiden menestymistä eri oppiaineissa
- pitää luokanohjaajatunteja
- huolehtii koulunkäynnin arvioinneista sekä todistuksista
- vastaa oppimisen tuen tehtävistä
- pitää vanhempainiltoja, oppilaspalavereita, vanhempainvartteja, arviointikeskusteluja, osallistuu tapahtumiin luokkansa kanssa
- selvittää kiusaamistapauksia ja muita edesottamuksia tiiviissä yhteistyössä oppilashuoltoryhmän kanssa

Yhteistyö ja yhteydenpito oppilaanohjaajan, kuraattorin, erityisopettajan/ohr:n ja tarvittaessa muiden sidosryhmien kanssa.

Aineenopettajalla

- ohjaus on opettamista ja oppimisen ohjaamista
- ohjaus on yhteistyötä ja vuorovaikutusta
- ohjaus on rajoja
- ohjaus on oppilaan suuntaamista tulevaisuuteen
- ohjaus on oppilaan vahvistamista omana itsenään
- ohjaukselliset taidot tukevat opettajaa hänen osallistuessaan tehtäviensä mukaisesti ohjauksen toteuttamiseen kokonaisvaltaisena oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen sekä ammatillisen suuntautumisen tukijana
- ohjausasiantuntijuuden syntyminen on prosessi, johon tarvitaan opettajan lisäksi ohjauksellisesti suuntautunut moniammatillinen yhteisö

5.3. Opinto-ohjauksen järjestämistavat yläkoulussa

Yläkoulussa luokilla 7.-9. opinto-ohjauksen tunnit tulee jakaa opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. Vihdissä seitsemännellä ja kahdeksannella luokalla oppilaanohjausta on 0,5 vuosiviikkotuntia ja yhdeksännellä luokalla yksi vuosiviikkotunti. Näin opinto-ohjauksen sisällöt voidaan jakaa järkeviksi asiakokonaisuuksiksi, jotka palvelevat jokaista luokka-astetta.

- 7. luokalla tutustutaan koulun sääntöihin ja käytänteisiin sekä käsitellään opiskelutekniikoita ja kunkin oppilaan omia opiskeluvaihtoehtoja ja itsetuntemuksen kasvattamista.
- 8. luokalla tutustutaan koulutusjärjestelmään, ammatteihin ja opiskeluvaihtoehtoihin.
- 9. luokalla opetuksen painopiste on itsetuntemuksessa, oman tulevaisuuden suunnittelussa, eri jatko-opiskeluvaihtoehtojen vertailussa sekä yhteishaussa ja nivelvaihehakuja hyödyntämisessä.

Perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien oppilaanohjaus muodostuu

- luokkamuotoisesta ohjauksesta
- yksilöllisiin kysymyksiin syventävästä henkilökohtaisesta ohjauksesta
- sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta
- huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä/perhekeskeinen ohjaus
- työ- ja yritys-elämään tutustumisesta

Ohjaukseen osallistuvat aineenopettajat, luokanohjaajat ja koulun oppilashuollon toimijat, koulun muu henkilökunta sekä tarvittaessa myös nuoris- ja sosiaalipalvelujen toimijoita

5.3.1. Luokkamuotoinen ohjaus

Luokkatunnilla käsitellään kaikille yhteisiä ohjaukseen liittyviä asioita. Oppilaanohjauksen tunnit ovat oppisisältöjen lisäksi tärkeä kanava tiedottamiselle ja esim. työelämään tutustumisen järjestämiselle. Luokkatunnit antavat oppilaille ja ohjaajille mahdollisuuden säännölliseen kohtaamiseen.

Oppilas

- muodostaa kokonais käsityksen opetuksesta ja koulun toimintatavoista
- oppii käyttämään erilaisia opiskelumenetelmiä ja tiedonhankintakanavia sekä arvioimaan omia opiskelutaitojaan
- oppii tuntemaan itselle sopivia opiskelustrategioita
- tunnistaa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteet ja oppii etsimään tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista
- hankkii perustietoa työelämästä ja eri ammattialoista
- opettelee etsimään tietoa opiskelusta ja työnteosta ulkomailla.

5.3.2. Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä. On tärkeää, että oppilaanohjaaja on tavattavissa koululla/etäyhteyksin päivittäin, kun oppilas tarvitsee ohjausta koulunkäyntiin liittyvissä asioissa tai hänellä herää kysymyksiä esim. jatko-opintoihin liittyen.

Oppilas

- muodostaa käsityksen omista henkilökohtaisista vahvuuksistaan ja kehittämiskohdistaan
- löytää opiskeluunsa liittyviin ongelmakohtiin parannuskeinoja käytännössä
- pystyy pohtimaan itselleen sopivia jatkokoulutuspaikkoja turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä
- perehtyy itselleen sopivien oppilaitosten hakumenettelyihin ja eri ammattien sisältöihin
- harjaantuu itsenäiseen tiedonhakuun eri tietolähteistä
- lisää itseilmaisutaitojaan

Oppilaalle tulee järjestää pienryhmäohjausta, jonka aikana hän oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia ryhmässä jaettavia henkilökohtaisia kysymyksiä. Pienryhmäohjauksen aiheena voivat olla esim. koulutuksen pääsykokeet tai lukion ainevalintakortin täyttäminen.

5.3.2.1. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Vihdissä pilotoitiin OPH:n Tukiopinto-ohjaus -malli lv 2019-2020 ja tämä malli on ollut pohjana tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen suunnittelussa.

Jos oppilas tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää yksilöllistä tukea, hänellä on lisäksi oikeus saada tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta 8. ja 9. vuosiluokalla. Oppilaanohjaaja arvioi tuen tarpeen. Oppilaanohjaaja tapaa oppilaita toiveiden mukaan (toiveen tapaamisesta voi esittää oppilas, huoltaja, eo, opo, ohr).

Oppilaalle laaditaan Wilman tukilehdelle/opon merkintöihin henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, jota päivitetään koulunkäynnin varrella. Jatko-opintosuunnitelma laaditaan oppilaan kanssa ja sen avulla edistetään yhteistyötä sekä nuoren toimijuutta. Jatko-opintosuunnitelman avulla tehdään kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä pedagogista yhteistyötä. Ensimmäinen osa voi sisältää huomioita nuoren vahvuuksista ja suunnitelman ohjauksen toimeenpanosta. Siinä voidaan kuvata esim. sitä, miten tehostetaan työelämään ja jatkokoulutukseen tutustumista sekä tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Ensimmäistä osaa ei siirretä toiselle asteelle. Toinen osa sisältää nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelman. Tämä osio voidaan siirtää toiselle asteelle, jos sen sisältämä tieto on välttämätöntä opetuksen järjestämisen kannalta peruskoulun jälkeen jatkuviissa opinnoissa.

Ohjausta toteutetaan tarvittaessa eri toimijoiden monialaisena yhteistyönä. Tehostettua oppilaanohjausta antavat tapauskohtaisesti esimerkiksi oppilaanohjaaja, kouluvalmentaja, laaja-alainen erityisopettaja tai erityisnuorisotyöntekijä. Nuorisotyöntekijän antama ryhmätuki ja yksilötapaamiset tapahtuvat koululla ja nuorisotiloissa. Yhteistyötä lisätään 2. asteen oppilaitosten

ja Vimman kanssa esimerkiksi etäkontaktilla ja vierailuilla. TET-jaksot voidaan sopia yksilöllisesti ja niiden määrää voidaan lisätä. Itsenäistymispassin käyttäminen on mahdollista. Periodioppimisen ja etätyöpäivien mahdollisuudet tutkitaan oppilaskohtaisesti, lisätään koulun ulkopuolista oppimista. Pienryhmätoimintaan osallistuminen. Arvioinnin kriteerien avaaminen oppilaille ja huoltajille, kannustetaan oppilaiden omien tavoitteiden selkeyttämiseen, ns. nelosvaroitukset tehdään turhiksi /jatkuva palaute. Jälkiseurantaa ja tiedonsiirtoa 2. asteelle, tästä päävastuu on opolla.

Tehostettuun ohjaukseen siirtämisen syinä voivat olla

- oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat epäselviä
- opinnot takkuavat
- terveydelliset syyt
- ylisuorittaminen
- uupumus
- muut syyt
- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tehostettu-henkilökohtainen-oppilaanohjaus>

Tehostettua henkilökohtaista ohjausta tarvitsee tutkimusten mukaan noin 1/6 oppilaista, noin 10h/oppilas/8.-9.lk.

5.3.3. Perhekeskeinen ohjaus

Perhekeskeistä ohjausta toteutetaan tarvittaessa kaikilla luokka-asteilla. Huoltajien osallistumista ohjaustilanteisiin pyritään lisäämään. Yhdeksännellä luokalla järjestetään päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen ns. jatkokoulutusilta. Illassa käydään läpi yhteishakuun liittyviä asioita, esitellään lähialueen ammatillista- sekä lukiokoulutusta. Vanhemmille tarjotaan myös mahdollisuus tavata oppilaanohjaaja henkilökohtaisesti. Yleensä myös nuori on mukana näissä ohjaustilanteissa, koska hänen jatko-opinnoistaan keskustellaan. Hallintolaki edellyttää huoltajan kuulemista mm. oppilaan jatko-opiskelupaikan valinnassa.

Sähköisenä yhteydenpitovälineenä toimii Wilma, jonka kautta huoltaja voi olla yhteydessä ohjaajaan ja opettajiin. Oppilaanohjaaja merkitsee henkilökohtaisessa ohjauksessa esille tulleet asiat Wilmaan huoltajan nähtäville.

5.3.4. Suunnitelma työelämään tutustumisen järjestelyistä

Opetuksen järjestämistä koskevassa vuosittaisessa suunnitelmassa määritellään, miten yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa toteutetaan. Yhteistyön keskeisen osan muodostavat työelämään tutustuttamisjaksot (TET), mahdolliset opintokäynnit työpaikoilla sekä työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla. Eri oppiaineiden opetukseen sisällytetään kokonaisuuksia, jotka liittyvät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Vuosiluokilla 7-9 tärkeän osan yhteistyöstä muodostavat oppilaiden työelämään tutustumisjaksot (TET). Tutustumispaikat sijaitsevat pääosin vihtiläisissä työpaikoissa. TAVOITE: Opettajat käyvät mahdollisuuksiensa mukaan katsomassa oppilaita TET-paikoissa samalla ohjaten heitä ja tutustuen ko. yrityksen toimintaan. TET-käynneillä opettajilla on mahdollisuus sopia erilaisista yhteistyömuodoista yritysten kanssa.

Mahdollisuuksien mukaan järjestetään opintokäyntejä työpaikoille 8.- ja 9. -luokkalaisille, samoin yrittäjien vierailuja koululle. Pienryhmien oppilaiden työelämän tuntemusta lisätään lisä-TET-

jaksoilla, joiden järjestelyissä omalla opettajalla on tärkeä rooli. Joustavan perusopetuksen luokalla on tästä oma erityinen työelämäjaksojen mallinsa (kts. JOPOn ops).

Myös opettajille on hyvä tarjota mahdollisuuksia tutustua valitsemaansa työpaikkaan (ope-TET). Sen avulla opettaja voi välittää oppilaille tietoa työelämän vaatimuksista oman aineensa osalta ja kehittää opetustaan työelämälähtöisesti.

Yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa pyritään lisäämään.

- Työelämään tutustumisjakson tarkoituksena on lisätä oppilaiden työelämän tuntemusta, antaa kuva työnteon arvosta ja merkityksestä sekä tutustuttaa lähemmin joihinkin elinkeinoihin, ammatteihin ja työolosuhteisiin. Tutustumisjaksoihin liittyvistä vastuu-, vakuutus- yms. asioista oppilaanohjaajat informoivat oppilaita, huoltajia ja työnantajia.
- Peruskoulun vuosiluokkien 7–9 aikana toteutetaan vähintään kolme viikon pituista TET-jaksoa. Tarkemmat kuvaukset TET -jaksojen toteutuksesta on kirjattu koulujen toimintasuunnitelmiin.

6. PERUSOPETUKSEN OPS 2016: TAVOITTEET

Perusopetuksen OPSin tavoitteet ja paikalliset painotukset ovat luontevia opinto-ohjaus oppiaineena -näkökulmasta

- Osallisuus ja aktiivinen toiminta
- Oppimaan oppimisen taidot
- Elinikäinen oppiminen
- Itsetuntemus
- Tavoitteiden asettaminen
- Työelämään suuntautuva oppiminen
- Koulutus- ja työelämä tietouden hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys

7. TYÖNJAKO JA VIRANOMAISSYHTEISTYÖ PERUSKOULUSSA

Oppilaanohjauksen päävastuu on luokanopettajalla/oppilaanohjaajalla. Ohjaus on kuitenkin moniammatillista yhteistyötä, johon osallistuvat kaikki luokanohjaajat, aineenopettajat, erityisopettajat, rehtori, terveydenhoitaja, koulukuraattori ym. koulun sekä nuorisopalvelun toimijat oman ammattitaitonsa ja verkostojensa puitteissa.

Oppilaanohjaajan tehtäviin kuuluvat luokkatunnit, pienryhmäohjaus ja pääosin yksilöohjaus. Seitsemänsien luokkien tulohaastattelut tekee tarvittaessa luokanohjaaja, oppilaanohjaaja ja/tai kuraattori.

Luokanohjaaja seuraa oppilaittensa koulunkäyntiä, poissaoloja, huolehtii tarvittavan ja saadun tuen kirjaamisesta pedagogisiin asiakirjoihin, pitää vanhempainvartteja ja arviointikeskusteluja sekä huolehtii muulla tavalla yhteydenpidosta vanhempiin, aineenopettajiin ja oppilashuollon jäseniin.

Luokanopettaja/luokanohjaaja ja oppilaanohjaaja seuraavat oppilaan kasvua ja kehitystä sekä koulunkäynnin edistymistä yhdessä muiden opettajien ja oppilashuollon kanssa.

Luokanopettaja, aineenopettaja, oppilaanohjaaja ja erityisopettaja ohjaavat oppilasta yhdessä huoltajien kanssa oppiaineen opiskelussa sekä auttavat häntä kehittämään oppimisen taitojaan ja oppimisvalmiuksiaan. Yhteistyössä ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä ja tuetaan oppilasta, jolla on oppimisvaikeuksia. Kaikkia opettajia rohkaistaan tarttumaan asiaan, kun jonkin oppilaan kohdalla herää huoli. Seuraava vaihe on asian käsittely yhdessä luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa, ja sen jälkeen tarvittaessa asian vieminen pedagogisen oppilashuoltoryhmän käsittelyyn.

Syksyisen ryhmäytämispäivän järjestämisessä yhteistyökumppanina on nuorisopalvelut ja seurakunta. Tarvittaessa ohjauksessa yhteistyössä ovat myös muut nuorten hyvinvointiin vaikuttavat tahot kuten sosiaali- ja terveystoimi, perheneuvola ja koulupoliisi jne.

8. NIVELVAIHEYHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN, PERUSKOULUN JA TOISEN ASTEEN VÄLILLÄ

8.1. Esiopetuksesta alkuopetukseen

Tiedonsiirtopalaverit esiopetuksen ja koulun erityisopettajan välillä toteutetaan koulutulokkaiden osalta keväällä. Erityisopettajat viestivät tarpeellisen tiedon koulutulokkaista ja heidän tuen tarpeistaan koulun rehtorille ja tuleville ensimmäisen luokan opettajille. Ensimmäisten luokkien oppilaille järjestetään keväällä kouluun tutustumispäivä/-tuokio. Koulun rehtori ilmoittaa tulevat luokkajaot sekä 1.luokkien opettajat koulutulokkaille kevään aikana.

8.2. Alakoulusta yläkouluun

Tulevien seitsemäsluokkalaisten opettajien kanssa järjestetään tiedonsiirtopalavereja, jotta yläkoulun opettajat saavat opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon. Oppilaanohjaaja saattaa vierailla 6. luokissa kertomassa yläkoulusta. Oppilaille annetaan mahdollisesti tiedote yläkoulun käytänteistä. Loppukevällä 6.-luokkalaisten tulevat mahdollisuuksien mukaan tutustumaan yläkouluun tulevissa luokissaan. Tukioppilaat tutustuttavat oppilaita toisiinsa ja uuteen kouluun. Koulun alettua järjestetään jokaiselle 7. luokalle oman luokan ryhmäytämispäivä.

Yhdeksännen luokan keväällä oppilas, yhdessä huoltajansa kanssa, täyttää ja palauttaa oppilaanohjaajalleen luvan tiedonsiirtoon toiselle asteelle. Opettajat voivat myös muuten vaihtaa opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja. Kunkin yläkoulun oppilaanohjaaja toimittaa elokuussa tiedonsiirtolomakkeet mahdollisine liitteineen niihin oppilaitoksiin, joissa kukin opiskelija jatkaa opintojaan. Erityisen tärkeää tämä on tehdä moniammatillisesti tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen piirissä oleville.

8.3. Nivelohjaus peruskoulusta toiselle asteelle ja laajennetun oppivelvollisuuden Valpas-seuranta

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuus päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto).

Oppivelvollisuusiän nostaminen 18 vuoteen ja oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle edellyttää sen varmistamista, että kaikilla perusopetuksen päättävillä on toisen asteen opinnoissa tarvittavat tiedot, taidot ja osaaminen.

Toisen asteen ammatilliseen sekä lukiokoulutukseen tutustuminen aloitetaan kahdeksannella luokalla. Tutustumisia ja tiedonsaantia hoidetaan tarpeen mukaan myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

8.-9. luokkien oppilaat voivat käydä yksilöllisesti tutustumassa ammatillisille linjoille Länsi-Uudenmaan ammattiopiston (Luksia) yhteyshenkilön kanssa yhteistyössä laaditun aikataulun mukaisesti. Myös esim. Omnian, Keski-Uudenmaan ammattiopiston (Keuda), Kanneljärven opiston ja Hyrian sekä erityisammattioppilaitos Liven ja Spesian kanssa on vakiintunutta yhteistyötä. Erityisen tärkeää tämä on tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen piirissä oleville.

Yhdeksännellä luokalla tehdään erillissopimusten mukaan opintokäyntejä paikalliseen Luksian toimipaikkaan ja Vihdin lukioon. Muiden paikkakuntien oppilaitoksiin oppilailla on oikeus tutustua omaehtoisesti ja oman oppilaanohjaajansa kanssa sopimalla. Mahdollisuuksien mukaan opinto-ohjauksen tunnilla käy esittelijöitä toisen asteen oppilaitoksista, ja marraskuun jatkokoulutusmessuilla päättöluokkalaiset huoltajineen voivat tavata useita ammatillisten oppilaitosten ja lukiodien edustajia. Tuen webinaarissa esitellään perheille tukitoimia lukiossa, ammattikoulussa sekä erityisammattioppilaitoksessa.

Oppilaat ohjataan jo lukuvuoden aikana osallistumaan tarvittaessa ammatilliseen jatkuvaan hakuun ja/tai lukiodien lisähakuun, joita on kesällä ja pitkin vuotta. Kunnan oppivelvollisuusvalvonnan, etsivän nuorisotyö Vimman sekä LUVNin nuorten mielenterveyden avopalvelun työntekijät auttavat opiskelujen taitekohdassa olevia nuoria.

Perusopetuksen oppilaanohjaajien ohjausvastuu jatkuu elokuun loppupuolelle. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaun sekä muiden yhteisten hakujen varasijat ovat voimassa elokuun puoliväliin asti (vuosittain vaihtuva päivämäärä). Oppivelvollisuuden tarkistuspäivän ajankohta on päätetty siten, että oppivelvolliset ovat ennen tarkistusajankohtaa saaneet tiedon mahdollisesta varasijalta saamastaan opiskelupaikasta.

Oppilaiden seuranta perusopetuksen jälkeen tehdään ensin Opintopolku- järjestelmän avulla ja hyvällä verkostoyhteistyöllä sekä VALPAS-seurantajärjestelmällä.

8.3.1. VALPAS-toiminnan perusteita

Oppivelvollisuuslain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että jos oppivelvollinen ei ole tarkistuspäivään mennessä aloittanut perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon (perusopetuksen järjestäjän) on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.

Perusopetuksen järjestäjän tulee oppivelvollisuuslain mukaisesti selvittää opiskelijan siirtyminen jatko-opintoihin. Hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot selvitetään opiskelijavalintarekisteriin sekä opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon (ns. Koski-tietovaranto) tallennettujen tietojen perusteella. Oppivelvollisen tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä toimittaa

selvitys hakeutumisesta ja opintojen aloittamisesta, jos tiedot eivät käy ilmi edellä tarkoitetuista rekistereistä.

Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollisen asuinkunnalle on tehty edellä tarkoitettu ilmoitus oppivelvollisesta. Asuinkunnan tehtävänä on ohjata oppivelvollista hakeutumaan hänelle soveltuvaan oppivelvollisuuskoulutukseen ja tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Tarvittaessa oppivelvollista ohjataan hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä, jos esimerkiksi pitkäaikainen sairaus tai vamma taikka muutoin vaikea elämäntilanne estää oppivelvollisuuden suorittamisen. Oppivelvollisen tilanne ja tuen tarve selvitetään yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa.

Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa TELMA-koulutuksessa), jos oppivelvollinen ei tätä ennen ole aloittanut oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettua perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa.

<https://www.vihti.fi/kasvatus-ja-koulutus/oppivelvollisuuden-ohjaus-ja-valvonta/>

8.3.2. Etsivän nuorisotyön rooli

Oppivelvollisuuden laajentuminen 1.8.2021 muutti nuorisolain 11 §:n mukaista perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien tietojen luovuttamisvelvollisuutta etsivään nuorisotyöhön. Koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot etsivään nuorisotyöhön muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulussa. Nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa myös oppivelvollisten osalta, mutta tietojen luovutusvelvollisuutta heidän osaltaan etsivälle nuorisotyölle ei enää ole.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu jatkossakin nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Oppivelvollisuuslain 14 §:ssä säädetty oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu ei kuulu nuorisolain mukaisiin etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Etsivä nuorisotyö voi kuitenkin toimia oppivelvollisen nuoren ja oppivelvollisuuden suorittamisen tukena. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana esim. ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen ja muihin tarvitsemiinsa palveluihin oppivelvollisen niin halutessaan.

9. OPPILAAN OPPIMISEN ARVIOINTI OPPILAANOHJAUKSESSA VUOSILUOKILLA 7 - 9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan,

ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

10. TUTKINTOKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS (TUVA) JA KANSANOPISTOJEN OPISTOVUOSI OPPIVELVOLLISILLE

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) alkoi 1.8.2022. TUVA-koulutuksessa yhdistyivät aiemmat perusopetuksen lisäopetus, lukioon valmistava koulutus (LUVA) ja tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

Vihdin peruskoulut sekä Valpas-kuntavalvonta tekevät vahvaa yhteistyötä Luksian TUVA-koulutusta järjestävien asiantuntijoiden kanssa.

TUVA-koulutus on tarkoitettu oppijoille, jolla ei ole toisen asteen tutkintoa tai ja jotka syystä tai toisesta tarvitsevat valmentavaa koulutusta. TUVA-koulutus on suunnattu sekä oppivelvollisille että aikuisille, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtymään lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista. Opiskeluvalmiuksilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi opiskelu/tutkintokielen osaamista, soveltuvia opiskelutaitoja sekä elämänhallinnan taitoja. Lisäksi TUVA-koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, jos se on tarpeen halutun koulutuspaikan saamiseksi. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintoja.

TUVA-koulutuksen sisältö

Koulutuksen laajuus on 38 viikkoa ja suoritus aika yleensä yksi vuosi. Opiskelija voi osallistua TUVA-koulutukseen myös lyhyemmän ajanjakson omien tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisesti. Sitten hän voi siirtyä joustavasti lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutus sisältää kaikille yhteisen koulutuksen osan Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2–10 viikkoa). Yksilöllinen opintopolku suunnitellaan yhdessä opiskelijan kanssa hänen tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisesti.

Valinnaiset koulutuksen osat ovat:

- Uraohjaus (1-10 viikkoa)
- Perustaitojen vahvistaminen (1-20 viikkoa)
- Lukiokoulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Ammatillisen koulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa)

- Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot (1-20 viikkoa)
- Valinnaiset koulutuksen osat (1-10 viikkoa)

Opiskelijan ei tarvitse nivelvaiheen koulutusta valitessaan tietää, haluaako hän jatkaa lukioon vai ammatilliseen koulutukseen. Jokaiselle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Opiskelijoilla on oikeus erityiseen tukeen ja opiskeluhoollon palveluihin.

Opistovuosi oppivelvollisille -koulutus on opistojen oppivelvollisille suunnattua koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on tarjota opiskelijalle yksilöllisen suunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta kohti oman alan löytämistä ja menestystä toisen asteen opinnoissa. Esim. Kanneljärven Opiston opistovuosi-koulutuksessa on kuvataidepainotus.

Koulutus on opiskelijalle maksutonta. Se sisältää opetuksen, oppimateriaalit ja ateriat. Koulutus kestää enintään yhden lukuvuoden.

LIITE 1. PERUSOPETUKSEN OHJAUKSEN VUOSIKELLO

Yläkoulu

VUODEN TYÖKIERTO, vastuunjako

Toteutetaan jokaisen yläkoulun omien hyviksi koettujen toimintatapojen mukaisesti.

Lisätty *tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen* avainkohdat.

ELOKUU / Yhteisöllisyys *Tehostettu teema: Tutustuminen, oma ryhmä, itsetunto ja itsetuntemus, vahvuuksien tunnistaminen.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- kunnan peruskoulujen opojen tiivis yhteistyö
- luokanohjaaja, opo ja erityisopettaja: tukea tarvitsevien oppilaiden huomiointi ja tiedonsiirto
 - > *tehostettuun henkilökohtaiseen ohjaukseen siirtyvien 8.-9-luokkalaisten nimeäminen, opo koordinoi. Yhteistyö erityisopettajan, luokanohjaajan, aineenopettajien ja ohr:n kanssa. Ko. oppilaille tehdään päivittyvä jatko-opintosuunnitelma. uusien oppilaiden lisääminen pitkin lukuvuotta tarpeen mukaan (n. 1/3 oppilaista, n.10h lisäohjausta/oppilas)*
- 7. luokkien ryhmäyttäminen nuorisopalvelun kanssa yhteistyössä: päävastuu 7. luokanohjaajilla.
- 9.lk alkukartoitus, jonka pohjalta täytetään wilman
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palavereihin
- valinnaiskurssien mahd. ryhmävaihdot, neuvottelut aineenopettajien kanssa
- koulun vanhempainiltaan osallistuminen, vetovastuu rehtorilla

- 7.-luokkalaisten koulun sisäisen TET:n ohjeistus ja aikataulujen laadinta, yhteistyötä luokanohjaajien ja ruokalahenkilöstön kanssa
- (7.-) 9.lk valmistautuminen Taitaja9 –kisaan
- verkostoseminaari Luksian toimijoiden kanssa
- Toiselle asteelle siirtyneiden tiedonsiirto. Päävastuu opolla.
- (edellisvuoden päättöluokkalaisten 2. asteelle kiinnittymisen varmistaminen) -> ohjausvastuu siirtyy 2. asteelle. Pudokkaat kunnan vastuulle.

SYYSKUU / *Itsetuntemus* Tehostettu teema: *Omat taidot ja vahvuudet. Itsenäistymispassin käyttöönotto ja päivitys. Työparin toimet oppilaan pedagogiseen asiakirjaan.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- 9.-luokkalaisten syksyn TET:n valmistelu ja ohjeistus, yhteistyötä luokanohjaajien kanssa
- opettaja-/tiimikokouksen aiheena 9. luokkien TET-jakson hyödyntäminen eri oppiaineiden sisällöissä
- 7. –luokkalaisten ruokala-TET-listat ja ohjeet loppuvuodelle
- valmistautuminen Taitaja9 –kisaan
- (- erityisopetuksen päivä Luksiassa)

LOKAKUU / *Tunnetaidot* Tehostettu teema: *Sosiaaliset taidot ja ihmissuhteet*

- 7/8 ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- Opetushallituksen yhteishaun koulutuksiin osallistuminen
- yhteishakuun valmistautuminen
- ammatillisten oppilaitosten tutustumiset/avoimet ovet ja ilmoittautuminen alatutustumisiin: (ryhmäjaot, aikataulutus, opettajien ohjeistus)
- mahdolliset vierailut 9.-luokkalaisten TET-paikoissa, (aineenopettajien ohjeistaminen samaan)
- TET-sopimusten, -todistusten keruu, (palautteet) ja TET:n purku

MARRASKUU/ *Empatia* Tehostettu teema: *Arvot, tarpeet, unelmat*

- 7./8. ja 9. –luokkalaisten (9.lk tavoitteena 2.-3.kerta) henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö

- yhteishaun ennakkotiedote huoltajille
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- 9.lk jatkokoulutusmessujen järjestämisen päävastuu opoilla
- Tuki toisella asteella-webinaarin järjestämisen päävastuu opolla
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille

JOULUKUU / Kaveritaidot, ristiriitojen ratkaisu *Tehostettu teema: Omien asioiden hoitaminen, tiedonhakutaidot, itsenäinen liikkuminen. Itsenäistymispassin päivitys.*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- yhteishakurekisterin lupakäytännöt
- Koulutusoppaiden jakaminen
- 7.lk ruokala-TET-listojen tekeminen kevätlukukaudelle
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille
- käyttäytymisen arviointi

TAMMIKUU / Media ja hyvinvointi *Tehostettu teema: Stressin sieto*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- yhteishaun hakijarekisterin (KOSKI) tarkistaminen yhdessä apulaisrehtorin/sihteerin kanssa
- verkostokokous Vihdin lukion toimijoiden kanssa
- alakouluille tiedottaminen: ala- ja yläkoulujen rehtorit sopivat siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista, toteutettavista toiminnoista, aikatauluista ja tiedonsiirrosta. Alakoulujen rehtorit informoivat koulunsa henkilökuntaa siirtymävaiheen asioista. Kuraattori ja opo sopivat vierailuaikataulut ja -muodot alakoulujen luokanopettajien ja oppilashuoltoryhmien kanssa.
- rehtori kertoo opettajainkokouksessa alakoulusta yläkouluun -siirtymävaiheen toiminnoista ja esittelee mallia.
- tukioppilaille tiedottaminen: entiset tukioppilaat ja ohjaava opettaja tiedottavat kevään siirtymävaiheen toimista, joissa tukioppilaat mukana. Opot selvittävät mahdollisuuden hyödyntää tukioppilaita kevään alakoulujen niveltalaisuuksissa.
- oppilaitosvierailujen järjestäminen 9.-luokkalaisille

HELMIKUU / Katse tulevaisuuteen *Tehostettu teema: 8.lk Hakuvaihtoehdot/ 9.lk yhteishaku*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus

- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- kesätyöinfot (mm. Tutustu työelämään ja tienaa, Kesätyöseteli)
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- yläkoulun opo: yhteishakuharjoitus (ns. demolomake), huoltajien kuuleminen
- yläkoulun opo, huoltaja, ammatillinen opo, lukion opo: yhteistyö yhteishakuasioissa, tutustumiset 2. asteelle yksittäin / ryhminä, koulutuskokeilut
- (8. luokanohjaajien erikseen toteutetut haastattelut yhdessä kuraattorin kanssa)
- ala- ja yläkoulujen rehtorit huolehtivat siirtymävaiheen tiedotteiden päivittämisestä
- tiedote 6. luokille ja vierailupäivät alakouluihin
- luokanopettaja: pyytää oppilaitaan tekemään ennakkoon kysymyksiä yläkoulusta
- opinto-ohjaaja / kuraattori: infoa alakouluilla, esittelee yläkoulussa opiskelua, mahdolliset luokkakaveritoiveet
- opo/vararehtori: 7.-8.lk valinnaisaine-esite, koostaminen yhdessä aineenopettajien kanssa
- (opettaja/tiimikokouksen aiheena 8. luokkien TET-jakson hyödyntäminen eri oppiaineiden sisällöissä ja opettajien vierailumahdollisuudet työpaikoilla)
- 8.-luokkalaisten kevään TET:n valmistelu ja ohjeistus

MAALISKUU / *Rentoutuminen ja rauhoittuminen* *Tehostettu teema: Ajanhallinta, rentoutuminen*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- 7.-8.lk valinnaisainemessut/info, "valinnaiskorttien" jako, keruu, purku (yt. rehtorin kanssa)
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- 8.-luokkalaisten kevään TET:n valmistelu ja ohjeistus
- opo hoitaa yhteishakuun liittyvät asiat: hakeminen, tieto kotiin, seuranta, ohjeistus
- mahd. purku tapauksissa, neuvonta ja kokoaminen joustavan haun liitteissä ja lukioden ainevalintakorteissa jne.
- yläkoulun kaikki opettajat: opettajainkokouksessa keskustellaan tulevista luokanohjaajista ja luokkamääristä
- tukioppilaat ja luokanopettajat: tukioppilaat vierailevat mahdollisuuksien mukaan 6. luokilla kertomassa yläkoulun asioista positiivisesti tai 6. luokkien oppilaat viettävät 1-2 päivää yläkoulun 7. luokilla
- tulevien 7.-luokkalaisten vanhempainilta, paikalla rehtori, opo, oppilashuoltoryhmä, tulevat luokanohjaajat
- uusien oppikirjojen valitseminen

HUHTIKUU / *Arjen selviytymistaidot* *Tehostettu teema: Oman talouden hallinta, yhteyden ottaminen viranomaisiin, (Luksian kuraattorin vierailu), Vimma- ja TEHO-ohjattavien Luksia-käynti*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus

- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- yhteishaun tilastot oman koulun osalta
- 9.lk mahdolliset vierailut työvoimatoimistossa luokkakohtaisesti
- 2. asteen pääsykoeharjoitukset ja pääsykokeet (mahd. vierailijat mukana)
- opiskelu ulkomailla –teeman vierailijajärjestelyt
- mahdollinen 8.-luokkalaisten vanhempainilta, teeman mukaisen vierailijan hankkiminen
- valinnaisaineasiat
- yläkoulun rehtori ja muu henkilökunta, alakoulun rehtori: alakoulusta yläkouluun tuleville vanhempainilta, jossa oppilaat mahdollisesti mukana, esitellään tulevaa koulua ja käytänteitä
- yläkoulun rehtori ja tulevat luokanohjaajat: rehtori järjestää yhteispalaverin mm. tulevasta luokkajaoista
- seuraavan lukuvuoden koulutarvikkeiden listaaminen
- Luksia-yhteistyöpäivään osallistuminen
- vierailut 8.-luokkalaisten TET-paikoissa, aineenopettajien ohjeistaminen samaan

TOUKOKUU / Arviointi *Tehostettu teema: Elinikäinen oppiminen*

- 7./8. ja 9. -luokkalaisten henkilökohtainen, perhe-, pienryhmä- ja luokkamuotoinen ohjaus
- TEHO-ohjaus
- Oppilaitos yhteistyö
- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenyys
- osallistuminen sovittuihin tuen palaveriin
- jälkiohjausinfo 9. luokille, lisähaun käytännöt
- TUVA-koulutus
- yhteishaun arvosanojen toimittaminen apulaisrehtorin/sihteerin kanssa
- yläkoulun rehtori ja tulevat luokanohjaajat: rehtori informoi syksyn tulevasta ryhmäyttämispäivistä
- luokanohjaaja, opo ja erityisopettaja: tiedonsiirto
- yläkoulun rehtori, opo, kuraattori ja erityisopettaja: uusien 7.luokkien luokkajaot huomioiden uskonto-, käsityö- ym. valinnat sekä hyvinvoinnin kannalta oleelliset asiat
- yläkoulun rehtori: luokkajaosta tiedotetaan uusille 7.-luokkalaisille ja huoltajille
- yläkoulun rehtori, opo, luokanohjaajat, aineenopettajat ja tukioppilaat: 6.-luokkalaisten vierailu yläkoululla
- opo ja rehtori sopivat seuraavan vuoden vanhempainillat
- opo osallistuu seuraavan lukuvuoden opinto-oppaan rakenteiden muokkaamiseen
- käyttäytymisen arviointi

KESÄKUU *Tehostettu teema: Paikan vastaanotto ja jälkiohjaus*

- Oppilaitos yhteistyö
- yhteishaun tulosten kirjaaminen, mahdolliset pudokkaat, yhteydenotot oppilaisiin

- epäselvissä tilanteissa
- tiedotus lisähausta ja jatkuvasta hausta
- yhteisvalintatilastojen täydentäminen
- TUVALLE ja VALMA-linjoille ohjaaminen
- yhteistyö etsivän nuorisotyö Vimman edustajan kanssa

HEINÄKUU

- kunnan nimeämä henkilö seuraa lisähaun etenemistä, yhteydenotot oppilaisiin ja 2. asteen oppilaitoksiin epäselvissä tilanteissa
- yhteistyö etsivän nuorisotyö Vimman edustajan kanssa